

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 170 | 18-24 Eylül 2023

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 58 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

21 Eylül: Yargıtay tarafından verilen emsal niteliğinde bir kararda, mahkumun yargılanması esnasında karşılaştığı suçlamalar temelinde şartlı tahliye hakkından mahrum edilmesinin hukuksuz olduğuna hükmedildi.

22 Eylül: İstanbul'daki bir cezaevi yönetimi, "iyi hal göstermediği" gerekçesiyle tutuklu aktivist Celalettin Can'ın tahliyesine yönelik başvuruyu reddetti.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınamadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

18 Eylül: İzmir'de polis, Irak'taki askeri çatışmalara karşı düzenlenen bir gösteriye müdahale ederek 12 eylemciyi gözaltına aldı.

18 Eylül: Van'daki bir mahkeme, 2021 yılınaki bir eyleme katılımları nedeniyle yargılanan insan hakları savunucuları Hüseyin Yaviç ve Sevim Çiçek'in beraatına hükmetti.

19 Eylül: Ankara savcıları, 2022 yılındaki bir eyleme katılımları nedeniyle beş sendika yöneticisi hakkında hazırladıkları iddianamede 4.5 yıla varan hapis cezası talebinde bulundu.

20 Eylül: İstanbul'da bir işçi protestosuna müdahale eden polis 16 kişiyi gözaltına aldı.

21 Eylül: Polis, Mayıs ayında katıldıkları bir anma eylemi nedeniyle 24 kişiyi gözaltına aldı.

22 Eylül: Şanlıurfa'daki bir mahkeme, 2012 yılındaki Nevruz kutlamaları sırasında gözaltına alınmaları nedeniyle yargılanan avukatlar Hidayet Enmek, Eyüp Sabri Tinaş ve Mehmet Emin Uyguner'in beraatına hükmetti.

22 Eylül: Van Valiliği, il sınırları içerisindeki her türlü açık hava toplantısı ve eylemini iki gün süreyle yasakladı.

23 Eylül: İstanbul'da zorla kaybedilme mağdurlarına ilişkin bir eyleme müdahale eden polis 28 aktivisti gözaltına aldı.

24 Eylül: Adana Valiliği, bir gençlik festivali kapsamında düzenlenmesi planlanan konseri yasakladı.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

18 Eylül: Savcılar, Diyanet hakkındaki ifadeleri nedeniyle kamu görevlisine hakaretle suçladıkları gazeteci Fatih Altaylı hakkında iddianame hazırladı.

20 Eylül: Bitlis'teki bir mahkeme, bir iktidar partisi milletvekilinin adının karıştığı bağış yolsuzluğu iddialarını 2020 yılında haberleştirmesi nedeniyle gazeteci Sinan Aygül'ü mülke izinsiz giriş suçlamasıyla altı ay hapis cezasına mahkum etti.

20 Eylül: Polis, 14 ilde düzenlediği operasyonlarda sosyal medyada kin ve nefrete teşvik ettikleri ve dezenformasyon yaydıkları suçlamasıyla 27 kişiyi gözaltına aldı.

20 Eylül: İstanbul'da polis, cumhuriyetin kurucusunun resmiyle müstehcen görüntü verdiği video sosyal medyada yayılan 17 yaşındaki bir lise öğrencisini gözaltına aldı.

20 Eylül: Ankara'daki bir mahkeme, savcı Yüksel Kocaman'ın adının karıştığı rüşvet iddialarına ilişkin 26 habere erişim engeli getirdi.

21 Eylül: Tunceli'deki bir mahkeme, bir akademisyene ait videoyu paylaştığı gerekçesiyle yargılanan gazeteci Ruken Tuncel'in beraatına hükmetti.

21 Eylül: İzmir'deki bir mahkeme, eski içişleri bakanına hakaret suçlamasıyla yargılanan Mehmet Oğuz Kakıcı adlı kişinin beraatına hükmetti.

22 Eylül: Bir mahkeme, hükümet yetkililerinin yurtdışındaki banka hesaplarına ilişkin haberi nedeniyle yüksek yargı görevlilerine hakaretle suçlanan gazeteci Miyase İlknur'u 20 ay hapis cezasına mahkum ederek hükmün açıklanmasını geri bıraktı.

22 Eylül: Şanlıurfa'da polis, bir konuşmada terör örgütü propagandası yaptığı suçlamasıyla Kürt siyasetçi Kamil Göktaş'ı gözaltına aldı.

22 Eylül: İstanbul'da polis gazeteci Hasan Polat'ı gözaltına aldı. Polat aynı gün serbest bırakıldı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

18 Eylül: Türkiye'de 2014 yılında cezaevinden serbest bırakılan IŞİD şüpheli bir firarinin potansiyel intihar bombacılarına eğitim verdiği ortaya çıkarıldı.

19 Eylül: Avrupa Parlamentosu Türkiye Raportörü Nacho Sánchez Amor, Türkiye'nin terörle mücadele yasaları yumuşatılmadığı sürece Türk vatandaşlarının AB'ye seyahatlerine yönelik kısıtlamaların kaldırılmasının söz konusu olmadığını ifade etti. Uluslararası gözlemciler Türk Ceza Kanununun fazla geniş ve muğlak olduğu, keyfi yorumlara ve siyasi motivasyonlu yargılamalara zemin hazırladığı yönünde sıklıkla eleştirilerde bulunuyor.

22 Eylül: Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, tutuklu sivil toplum lideri Osman Kavala'nın serbest bırakılması yönündeki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararını uygulamayan Türkiye'ye yönelik yaptırım açıklamadan kaçındı. Kavala, 2017 yılında tutuklanmış ve 2022 yılında Gezi Parkı protestolarını teşvik ettiği suçlamasıyla ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına mahkum edilmişti.

22 Eylül: Bir köşe yazarı, yüksek yargı mensubu Yüksel Kocaman'ın Ankara başsavcısı olduğu dönemde bir cinayet dosyasını sümenaltı ettiğini ileri sürdü.

KÜRT AZINLIK

19 Eylül: Diyarbakır'daki bir mahkeme, siyasetçi Seyit Narin'i bir yıl hapis cezasına mahkum etti.

22 Eylül: Şanlıurfa'da polis, bir konuşmada terör örgütü propagandası yaptığı suçlamasıyla Kürt siyasetçi Kamil Göktaş'ı gözaltına aldı.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

21 Eylül: İçişleri Bakanlığı, İstanbul dışında kayıtlı olmasına rağmen 24 Eylül itibarıyla İstanbul'u terk etmeyen Suriyelilere yaptırım uygulanacağını açıkladı.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

18 Eylül: İstanbul'daki bir mahkeme, Birol Yıldırım adlı bir kişinin 2021 yılında gözaltında hayatını kaybetmesiyle ilgili davada altı polis memurunu dört yıl hapis cezasına mahkum etti.

18 Eylül: Ankara'daki bir cezaevi, tutuklu gazeteci Fırat Arslan'a gönderilen bir müzik enstrümanını teslim etmedi.

22 Eylül: Ağrı'daki bir cezaevinde gardiyanlar, fiziksel saldırıda bulunduğu iki kadın mahkumu domuz bağıyla bağlı halde dört saat bekletti.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

19 Eylül: Iraklı bir askeri yetkili, üç Kürt resmi görevlinin ölümüne yol açan insansız hava aracı saldırısının Türkiye'den geldiğini açıkladı.

21 Eylül: Nordic Monitor adlı haber sitesi tarafından elde edilen belgelerde, Türkiye istihbaratı tarafından Tacikistan'dan kaçırıldığı düşünülen işadamı Koray Vural'ın 2017 yılında ülkedeki Türkiye diplomatları tarafından fişlendiğini ve Ankara'ya raporlandığını ortaya koydu. Vural 16 Eylül günü kaybolmuştu. Muhalefet milletvekili ve önde gelen insan hakları savunucusu Ömer Faruk Gergerlioğlu, 21 Eylül günü sosyal medyadan yaptığı açıklamada Vural'ın resmi olmayan gözaltı sürecinde işkenceye maruz olabileceğine dair endişelerini dile getirdi.